

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติ เป็นเอกลักษณ์ที่แสดงถึงความรุ่งเรืองในอดีต เป็นหลักฐานที่สำคัญในการศึกษาความเป็นมาของชาติไทย เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการสื่อสาร ถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความรู้สึกจากบุคคลหนึ่งไปยังบุคคลหนึ่ง เป็นเครื่องมือถ่ายทอดวัฒนธรรมที่ทุกคนภาคภูมิใจ เป็นทักษะพื้นฐานที่ใช้แสวงหาความรู้จากนานาวิทยาการ เสริมสร้างคุณภาพชีวิตให้สูงขึ้น และเป็นเครื่องมือประสานสัมพันธ์ให้เกิดความสามัคคีในสังคมและประเทศชาติ ดังพระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ ที่อัญเชิญมา (บุญเหลือ เทพยสุวรรณ, 2523 อ้างถึงใน สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 1) ความว่า

“ภาษาเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งของชาติ ประเทศไทยนั้นมีภาษา ของเราเองซึ่งต้องหวงแหน เราโชคดีที่มีภาษาของตนเองแต่โบราณกาล จึงสมควรอย่างยิ่ง ที่จะต้องรักษาไว้ การมีภาษาของตนเองใช้ในกิจการ ของตน ทำให้คนในชาติสำนึกว่าแต่ละคนเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งของชาติตน นอกจากนั้นเป็นความจำเป็นอย่างยิ่ง ที่จะต้องมีภาษาสื่อสาร กันให้สะดวกทั้งชาติ ภาษาไทยเป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้ ถ้าขาดไปก็เหมือนกับ การสูญเสียเอกราชเสียความเป็นชาติไป”

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ได้กำหนดสาระมาตรฐานและตัวบ่งชี้เพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียนตามทักษะการอ่าน การเขียน การฟัง การดู และการพูด ด้านสาระการอ่าน มาตรฐานที่ 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิด เพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหา ในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน ส่วนตัวชี้วัดของการอ่านสำหรับ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 คือ ผู้เรียนสามารถอ่านออกเสียงคำ คำคล้องจอง ข้อความสั้นๆ และเข้าใจความหมายของคำพื้นฐานภาษาไทย ตามบัญญัติคำที่สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดไว้ ซึ่งเป็นคำที่ใช้ในชีวิตประจำวัน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 6-7, 11, 37, 44) ซึ่งสอดคล้องกับสุนันท์ อัญชลินุกูล (2546: 13) ได้กล่าวถึง คำในภาษาไทยว่า มีทั้งคำพยางค์เดียว และคำหลายพยางค์ คำพยางค์เดียวส่วนมาก เป็นคำพื้นฐานที่ใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น คำเกี่ยวกับธรรมชาติ คำเกี่ยวกับส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย คำเกี่ยวกับสัตว์ คำเกี่ยวกับเครือญาติ คำเกี่ยวกับพืช ผลไม้ คำเกี่ยวกับเครื่องมือเครื่องใช้ เป็นต้น

การจัดการเรียนการสอนภาษาไทยโดยทั่วไป มีเป้าหมายที่สำคัญที่สุดคือ การให้นักเรียนสามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความสามารถในการฟัง พูด อ่าน และเขียนให้ถูกต้อง เน้นการฝึกทักษะทั้ง 4 ให้สัมพันธ์กัน ทักษะที่ผู้เรียนควรได้รับการส่งเสริม และฝึกฝนเป็น

อันดับแรก คือ การอ่าน โดยถือว่าการอ่านเป็นศูนย์กลางหรือหัวใจที่จะช่วยพัฒนาทักษะทางภาษา ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักใช้กระบวนการคิด อันเป็นทางนำไปสู่การพัฒนา การฟัง การพูด การเขียน และใช้หลักภาษาได้เป็นอย่างดี (บันลือ พงษ์พานิช, 2534: 107)

การอ่าน ถือเป็นทักษะอย่างหนึ่งที่มีความสำคัญ และจำเป็นมากในการดำรงชีวิตของคนในยุคปัจจุบัน เพราะวิทยาการและเทคโนโลยีต่าง ๆ ได้เปลี่ยนแปลงเจริญก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็วจนกลายเป็นสังคมข่าวสารข้อมูลต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน ที่ต้องอาศัยการอ่านจึงจะสามารถเข้าใจและสื่อความหมายกันได้ถูกต้อง แม้จะมีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการติดต่อสื่อสาร แต่ไม่สามารถทดแทนการอ่านได้ ครูผู้สอนจึงควรฝึกทักษะการอ่านให้แก่ผู้เรียนในระดับประถมศึกษา และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ 2542: 3; วรณี โสมประยูร 2553: 127, 254) ซึ่งสอดคล้องกับ (เสริมศรี หอทิมากรกุล 2539: 348; สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ 2539: 2) ได้กล่าวว่า หัวใจของการอ่าน คือ การเข้าใจความหมายของคำ ที่ปรากฏในรูปอักษรต่าง ๆ มีทักษะในด้านการรู้จักคำ อ่านออกเสียง ได้ตรงกับคำที่อ่าน และเข้าใจความหมายของคำ เป็นทักษะเบื้องต้นในการอ่านทุกชนิดและทุกระดับ ทำให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจและสามารถเข้าใจความหมายจากคำที่อ่านได้

รายงานวิจัยของเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2551: คำนำ, 3-5) เรื่อง การพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทยใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่านักเรียนระดับประถมศึกษา มีความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาไทยไม่สอดคล้องกับชั้นที่เรียน เพราะนักเรียน ส่วนใหญ่ใช้ภาษามลายูท้องถิ่นในชีวิตประจำวัน จะใช้ภาษาไทยในการสื่อสารกับครูผู้สอนเท่านั้น ทำให้นักเรียนไม่มีโอกาสฝึกทักษะภาษาไทย จึงเป็นอุปสรรคในการเรียนรู้ การรับรู้ความหมายและการพูดออกเสียง จึงทำให้การเรียนการสอนภาษาไทยเป็นปัญหาพื้นฐานที่สำคัญ และส่งผลกระทบต่อการเรียนการสอนกลุ่มสาระอื่น ๆ

จากผลการประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานประเมินคุณภาพการศึกษา รอบสอง (2549-2553) โรงเรียนใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ด้านผู้เรียน ค่าเฉลี่ยระดับประเทศ 2.46 ค่าเฉลี่ยของภาคใต้ 2.39 ค่าเฉลี่ยของจังหวัดปัตตานี 2.17 และผลการทดสอบจากสถาบันทดสอบการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) ปีการศึกษา 2552 เปรียบเทียบ 11 เขต ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ จังหวัดสตูลและจังหวัดสงขลา พบว่าจังหวัดปัตตานีซึ่งมีเขตพื้นที่การศึกษา 3 เขตในกลุ่มสาระ การเรียนรู้ภาษาไทยในเขต 1, 2 และ 3 อยู่ในลำดับที่ 6, 9 และ 11 ตามลำดับ จะเห็นได้ว่าผลสัมฤทธิ์ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในจังหวัดปัตตานี ในภาพรวมอยู่ในลำดับที่ต้องปรับปรุงเป็นส่วนใหญ่ ส่วนผลการประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน (National Test : NT) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปัตตานีเขต 1 ของชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เปรียบเทียบระหว่าง ปีการศึกษา 2552 - 2555 ปรากฏตามลำดับ คือ ร้อยละ 33.13 ร้อยละ 32.94 ร้อยละ 39.97 ร้อยละ 35.16 จากผลดังกล่าวจะเห็นได้ว่าผลสัมฤทธิ์ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยยังคงต่ำอย่างต่อเนื่อง ควรได้รับการช่วยเหลือแก้ไขให้มีพัฒนาการที่ดีขึ้น (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปัตตานี เขต 1, 2555: 1-3)

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2549: 6-7) ได้กล่าวถึง แนวการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยและการสอนคำพื้นฐานภาษาไทย โดยสามารถดำเนินการสอนได้ตามขั้นตอนต่อไปนี้ ชั้นที่ 1 อ่านเป็นคำ และให้นักเรียนรู้ความหมายของคำที่อ่าน

ขั้นที่ 2 อ่านข้อความประโยคสั้น ๆ ทำให้ได้ข้อความที่มีความหมายสมบูรณ์ และให้สัมพันธ์กับภาษาพูดในชีวิตประจำวัน ขั้นที่ 3 อ่านแจกลูกสะกดคำ ขั้นที่ 4 สร้างคำใหม่จากประสบการณ์อ่าน ขั้นที่ 5 แต่งประโยค จากคำพื้นฐานภาษาไทย ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และเข้าใจความหมายของคำหรือประโยคและเรื่องราวที่อ่านได้ดี ซึ่งสอดคล้องกับ สำลี รักสุทธี (2553: 31) วรรณิ โสมประยูร (2553: 139) และบันลือ พกฤษะวัน (2532: 90-91) ที่กล่าวถึง ปัจจัยหนุนให้นักเรียนในวัยเริ่มเรียนอ่านออก ปัจจัยที่ 1 ให้นักเรียนอ่านออกเสียงดัง และเต็มเสียง เพื่อจะได้ฟังการอ่านออกเสียงว่าถูกต้องชัดเจนหรือไม่เพียงใด ผู้ฝึกจะได้แก้ไขให้ถูกต้องได้ การอ่านออกเสียงจะทำให้เด็กเกิดทักษะการอ่านและการอ่านออกเสียงของผู้ใหญ่ ทำให้เด็กอ่านออกเสียงตามไปด้วย เป็นการช่วยฝึกให้เด็ก จำพยัญชนะสระและคำได้ดี ปัจจัยที่ 2 ให้นักเรียนอ่านคำคล้องจอง โดยธรรมชาติของนักเรียนวัยนี้ชอบในเรื่องของจังหวะความไพเราะ นักเรียนจะมีความสุขที่ได้ทำเสียงหรือทำท่างให้เข้ากับจังหวะหรือได้ฟังคำที่เป็นจังหวะ ประโยชน์ที่ได้จากการอ่านคำคล้องจอง เป็นการส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาของนักเรียนช่วยให้นักเรียนจำและใช้ภาษาได้ดีใช้ถ้อยคำได้ถูกต้องชัดเจน ทำให้นักเรียนเข้าใจคำศัพท์ หรือคำที่ครูต้องการเน้นมากขึ้น

จากรายงานวิจัยของเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2551: 6, 28-32) เรื่อง การพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทยใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ สรุปผลการวิจัยในระดับประถมศึกษาปีที่ 1 พบว่า ครูร้อยละ 80 มีการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทยดีขึ้น โดยสื่อที่ใช้ในการทดลองในรูปแบบวรรณกรรมนำภาษา กิจกรรมที่ครูนำมาใช้ เช่น เทคนิคการเล่านิทานการอ่านเหมือนพูด โดยเน้นการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยเป็นภาษาที่ 2 ส่วนแนวการสอนภาษาไทย ที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้มี 2 ลักษณะ ลักษณะที่ 1 การสอนแบบแจกลูกประสมคำ คำที่นำมาฝึกอ่าน ไม่อยู่ในบริบทเรื่องราวที่ทำให้เกิดความหมายและเป็นคำไม่คุ้นเคย ไม่ได้ใช้ในชีวิตประจำวันจึงทำให้นักเรียนเบื่อ ลักษณะที่ 2 การสอนภาษาแบบธรรมชาติ (Whole Language Approach) เป็นการสอนให้นักเรียนอ่านเป็นคำ คำที่ใช้ในชีวิตประจำวันและเป็นคำใกล้ตัวเด็ก ในการวิจัยข้างต้นพบว่า การสอนภาษาแบบธรรมชาติสามารถพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทยใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้ดีกว่าการสอนแบบแจกลูกประสมคำ ซึ่งสอดคล้องกับ ฉันทนา ภาคบงกช (2537: 15) ที่กล่าวถึง การสอนภาษาแบบธรรมชาติมีความสำคัญต่อการพัฒนาการรู้หนังสือขั้นต้นให้แก่เด็ก ๆ โดยเฉพาะเด็กที่มาจากครอบครัวรายได้น้อยหรือฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ เป็นการป้องกันความล้มเหลวในระบบการศึกษาอีกด้วย

การสอนภาษาแบบธรรมชาติ เป็นการสอนที่เน้นสื่อที่มีความหมาย ผู้เรียนสามารถใช้ประสบการณ์เดิมช่วยทำให้เข้าใจสื่อที่อ่านได้รวดเร็วขึ้น การสอนจะไม่แยกสอนส่วนย่อยของภาษา ทีละส่วน แต่เน้นให้เข้าใจในภาพรวมก่อน แล้วจึงเรียนรู้ด้านโครงสร้างภาษาภายหลัง ผู้เรียนสามารถสร้างสรรค์ภาษาของตนเองอย่างอิสระ ผู้สอนต้องยอมรับความแตกต่างด้านการออกเสียง ที่เป็นสำเนียงภาษาถิ่นในเบื้องต้น หลังจากนั้นจึงพัฒนาให้ถูกต้องตามลำดับของหลักการรับรู้ทางภาษา จึงจะทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยใช้วัสดุของจริงที่มีอยู่ในสภาพแวดล้อม และการสื่อสารในชีวิตจริง เช่น วัตถุ สิ่งของที่นักเรียนเคยเห็นเคยใช้ ในชีวิตประจำวัน หรือการใช้สิ่งทดแทนของจริงที่เป็นรูปภาพ (ภรณ์ คุรุรัตน์, 2542 อ้างถึงใน กระทรวงศึกษาธิการ เลขาธิการสภาการศึกษา, 2551: 6, 28-32) ตามที่ บุษง ตันติวังศ์ (2536: 143-152) ได้กล่าวถึง การสอนภาษาแบบธรรมชาติไว้ว่า เป็นทฤษฎีของ

Goodman ซึ่งเป็นผู้นำทางความคิดคนสำคัญ มีรากฐานมาจาก 3 ทฤษฎี ทฤษฎีแรก ว่าด้วยระบบภาษาที่เชื่อว่าระบบความหมายเป็นหัวใจสำคัญของภาษา การสอนอ่านไม่ควรแยกเป็นทักษะย่อยแต่เปิดโอกาสให้เด็กสำรวจสิ่งรอบตัว และใช้กระบวนการอ่านเพื่อศึกษาสิ่งที่เขาสำรวจ เรียนในสิ่งที่มีความหมายต่อผู้เรียน ทฤษฎีที่สอง ว่าด้วยการสื่อสารสื่อความคิดเชื่อว่าภาษาเป็นวิธีการหนึ่ง ที่ใช้ถ่ายทอดความคิด เด็กไม่จำเป็นต้องถ่ายทอดความคิดด้วยภาษาเพียงอย่างเดียว เปิดโอกาสให้ถ่ายทอดความคิดด้วยวิธีที่สมัครใจ และทฤษฎีที่สาม ว่าด้วยการอ่านและการเขียน เชื่อว่าเด็กเรียนรู้ภาษาพูดและภาษาเขียนจากการลองผิดลองถูกในการปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบตัว และประสบการณ์การอ่านและการเขียน ส่วนวิธีการและขั้นตอนของการสอน มีลักษณะเป็นไปตามธรรมชาติของการใช้ภาษาและสภาพแวดล้อมของสังคม โดยเน้นการพัฒนาภาษาด้วย การบูรณาการทักษะ ฟัง พูด อ่านและเขียน ผู้เรียนควรจะเรียนภาษาจาก หนังสือนิทาน หนังสือภาพ เป็นต้น

Puerzer (1995 อ้างถึงใน กิดานันท์ มะลิทอง, 2548: 45 ; ประหยัด จิระวรพงศ์ 2530: 125) กล่าวว่า ภาพ คือ ตัวแทนทุกสิ่งทุกอย่างที่สามารถรับรู้ด้วยการมองเห็น เนื่องจาก ภาพ 1 ภาพ สามารถสื่อสารได้ดีกว่าคำอธิบายนับพันคำ และไม่ว่าผู้เรียนจะเป็นวัยใดก็ตาม การใช้ข้อความพร้อมภาพจะทำให้สามารถเข้าใจเนื้อหานั้นได้ง่ายที่สุด เช่นเดียวกันกับ สถาบันภาษาไทย กรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ (2539: 19; ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2539: 24-25) ได้กล่าวถึง สื่อการสอนระดับประถมศึกษาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย นักเรียนจะสามารถรับรู้ได้ดีที่สุดเมื่อได้รับฟังคำอธิบายได้เห็นวัสดุของจริงที่มีอยู่ในสภาพแวดล้อม หรือการใช้สิ่งทดแทนของจริง ที่เป็นรูปภาพ และการสื่อสารในชีวิตประจำวัน การรับรู้ของนักเรียนจะชัดเจนขึ้น เมื่อสิ่งที่เรียนใหม่มีความสัมพันธ์กับประสบการณ์เดิม

Edward L.Thorndike (อ้างถึงใน ทิศนา แคมมณี 2552: 50-52) ได้กล่าวถึง หลักการและทฤษฎีสัมพันธ์เชื่อมโยง การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้โดยการสร้าง สิ่งเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนอง โดยเริ่มให้นักเรียนได้อ่านบทร้อยกรองจากหนังสือภาพ ยกกระทู้ที่มีสี่บรรทัดสวยงามและเมื่อเปิดหนังสือออกจะมีภาพให้เห็น เป็นการสร้างสิ่งเร้าให้ผู้อ่านอยากรู้อยากเห็นและมีการตอบสนองโดยการอ่านบทร้อยกรอง ซึ่งสอดคล้องกับ Lewis (2001 อ้างถึงใน วิมลสิน มีศิริ, 2551: 8) กล่าวว่า เมื่อเราอ่านหนังสือภาพสายตาของเราก็จะจ้องมองทั้งภาพและคำ สลับกันไปมา เพื่อมุ่งนำความหมายของทั้งคำ และภาพมารวมกันนำไปสู่การก่อเกิดเป็นความหมายของเนื้อเรื่อง ส่วนสมพร จารุณัฐ (2541: 12-21) กล่าวถึงหนังสือภาพสำหรับเด็กเริ่มหัดอ่านอายุ 6-7 ปี เป็นหนังสือที่มีประโยคสั้น ๆ ไม่กี่ประโยค มีลักษณะเป็นคำคล้องจอง หรือบทร้อยกรอง ทำให้เด็กเห็นได้ชัดเจน ภาพจะมีขนาดใหญ่ สอดคล้องกับตัวอักษรที่ปรากฏ แนวคิดหลักของเรื่องที่มีคุณภาพ ประโยคเข้าใจง่าย นอกจากนั้นภาพช่วยอธิบายตัวละครเหมาะสมสำหรับวัยเริ่มเรียน สอดคล้องกับ จินตนา ไบกาชูยี (2534: 36-41; ถวัลย์ มาศจรัส, 2538: 17-18; ฉัตรชัย ศุกระกาญจน์, 2523: 42 - 43) ได้กล่าวว่า เด็กในช่วงอายุ 6-7 ปีนั้น จะสนใจหนังสือเป็นนิทานเกี่ยวกับธรรมชาติ เป็นเรื่องสั้น ๆ ที่มีรูปภาพประกอบ การที่นำเรื่องที่เด็กชอบมาให้เด็กเรียน จะช่วยดึงดูดความสนใจในการอ่านของเด็ก ทำให้เด็กได้มีความรู้กว้างขวาง เกิดจินตนาการ ฉลาดรอบรู้ มีเขาวนปัญญา มีไหวพริบดี ช่วยให้เด็กมีพัฒนาการด้านสติปัญญา สังคม และส่งเสริมให้เด็กมีคุณธรรมและจริยธรรมที่ดีงาม จากความสำคัญและสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจสร้างหนังสือภาพขึ้นมาโดยใช้ร่วมกับวิธีการสอนภาษาแบบธรรมชาติ ที่มีต่อความสามารถในการอ่านออกและเข้าใจความหมายคำพื้นฐานภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 1 ที่ใช้ภาษามลายูถิ่นเป็นภาษาแม่โดยเลือก

ศึกษาจากโรงเรียนบ้านกาหยอ ซึ่งเป็นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานีเขต 1 จากรายงานการประเมินคุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน สมศ.) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานรอบ 2 (พ.ศ. 2549-2553) ผลการประเมินโรงเรียนบ้านกาหยอไม่ผ่านการรับรองในมาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้ และทักษะ ที่จำเป็นตามหลักสูตร ผลสัมฤทธิ์ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยได้ค่าเฉลี่ย ร้อยละ 13.64 ระดับคุณภาพปรับปรุง ซึ่งทางสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน สมศ.) ได้ให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยต่ำ ให้มีการจัดสอนซ่อมเสริม และใช้นวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายและเหมาะสม และจากผลการสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน นักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านการอ่านออกเสียง ปีการศึกษา 2553 ได้คะแนนรวม 53.12 ปีการศึกษา 2554 ได้คะแนนรวม 44.38 ผลต่างคะแนนลดลง 8.74 ปีการศึกษา 2555 ได้คะแนนรวม 29.52 ผลต่างคะแนนลดลง 14.86 จากผลดังกล่าวจะเห็นได้ว่าผลสัมฤทธิ์ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยลดต่ำลง เรื่อย ๆ ควรได้รับการช่วยเหลือแก้ไขให้มีพัฒนาการที่ดีขึ้น (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปัตตานี เขต 1, 2555: 3-5) ทั้งนี้เพื่อพัฒนาหนังสือภาพร่วมกับการสอนภาษาแบบธรรมชาติ โดยจะศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านคำพื้นฐานภาษาไทยของนักเรียน ชั้นประถม- ศึกษาปีที่ 1 ที่ใช้ภาษามลายูถิ่นเป็นภาษาแม่ ก่อนและหลังการใช้หนังสือภาพร่วมกับการสอนภาษาแบบธรรมชาติ และศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการใช้หนังสือภาพ ร่วมกับการสอนภาษาแบบธรรมชาติให้มีรูปแบบที่เหมาะสมและเกิดประสิทธิภาพสูงสุดกับนักเรียนที่พูดภาษามลายูเป็นภาษาแม่ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อพัฒนาหนังสือภาพร่วมกับการสอนภาษาแบบธรรมชาติ เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านคำพื้นฐานภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ใช้ภาษามลายูถิ่นเป็นภาษาแม่ให้มีประสิทธิภาพ
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านคำพื้นฐานภาษาไทยสำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ใช้ภาษามลายูถิ่นเป็นภาษาแม่ ก่อนและหลังการใช้หนังสือภาพร่วมกับการสอนภาษาแบบธรรมชาติ
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการใช้หนังสือภาพร่วมกับการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

สมมติฐานการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ มีสมมติฐานเกี่ยวข้องกับงานวิจัยดังต่อไปนี้

1. หนังสือภาพร่วมกับการสอนภาษาแบบธรรมชาติ เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านคำพื้นฐานภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ใช้ภาษามลายูถิ่นเป็นภาษาแม่ มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. ความสามารถในการอ่านคำพื้นฐานภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนด้วยหนังสือภาพร่วมกับการสอนภาษาแบบธรรมชาติสูงกว่าก่อนเรียน

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาการใช้หนังสือภาพร่วมกับการสอนภาษาแบบธรรมชาติ เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านคำพื้นฐานภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ใช้ภาษามลายูถิ่นเป็นภาษาแม่ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขต ไว้ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 จำนวน 133 โรงเรียน จำนวนนักเรียนทั้งหมด 3,839 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

1.2.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการพัฒนานวัตกรรม คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 ได้แก่ โรงเรียนบ้านควนดิน จำนวน 3 คน ในชั้นทดสอบแบบหนึ่งต่อหนึ่ง โรงเรียนบ้านควนดิน จำนวน 9 คน ในชั้นทดสอบแบบกลุ่มเล็ก และ โรงเรียนวัดสุวรรณกร จำนวน 30 คน ในชั้นทดลองภาคสนาม ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ตามคุณลักษณะที่ว่า เป็นโรงเรียนที่นักเรียนใช้ภาษามลายูถิ่นเป็นภาษาแม่

1.2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทดลองนวัตกรรม คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนบ้านกาหยู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ตามคุณลักษณะที่ว่าเป็นโรงเรียนที่นักเรียนใช้ภาษามลายูถิ่นเป็นภาษาแม่ ผลการเรียนรู้ภาษาไทยอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์

2. ขอบเขตตัวแปร

การศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรต้นและตัวแปรตามดังนี้

- 2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ การใช้หนังสือภาพร่วมกับการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

2.2.1 ความสามารถในการอ่านคำพื้นฐานภาษาไทย

2.2.2 ความพึงพอใจต่อการสอนโดยใช้หนังสือภาพร่วมกับการสอนภาษาแบบ
ธรรมชาติ

3. ขอบเขตเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นเนื้อหากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง คำพื้นฐานภาษาไทยที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ตามหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านกาหยอ โดยนำคำพื้นฐานภาษาไทย ที่ได้มาจากบัญชีคำที่สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดไว้ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 600 คำ โดยเลือกคำ จำนวน 210 คำ ที่สอดคล้องกับ วัสดุของจริงที่มีอยู่ในสภาพแวดล้อม สิ่งแวดล้อมรอบตัว และการสื่อสารในชีวิตจริง คำเกี่ยวกับธรรมชาติ คำเกี่ยวกับส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย คำเกี่ยวกับเครือญาติ คำเกี่ยวกับดอกไม้ และผลไม้ โดยจัดทำเป็นหนังสือภาพ จำนวน 4 เรื่อง ได้แก่

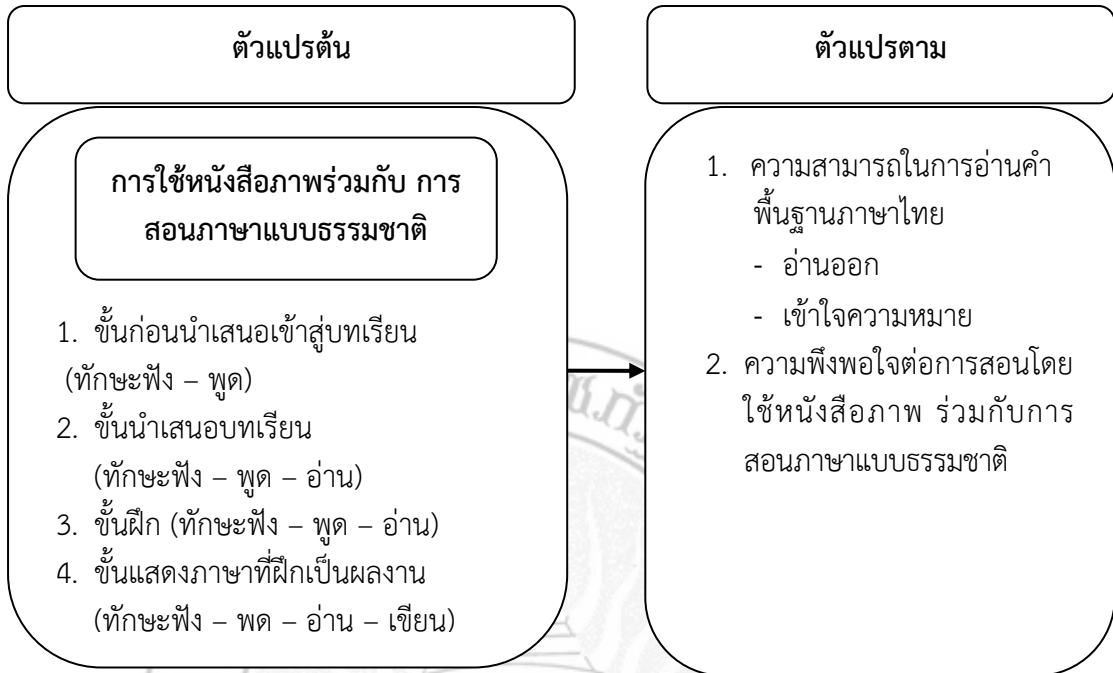
เรื่องที่ 1	ร่างกายของฉัน	จำนวนคำพื้นฐาน	60 คำ
เรื่องที่ 2	ครอบครัวแสนสุข	จำนวนคำพื้นฐาน	50 คำ
เรื่องที่ 3	ผลไม้เมืองไทย	จำนวนคำพื้นฐาน	55 คำ
เรื่องที่ 4	ชื่นชมดอกไม้	จำนวนคำพื้นฐาน	45 คำ

4. ขอบเขตระยะเวลา

ใช้เวลาดำเนินการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง คำพื้นฐานภาษาไทยในชีวิตประจำวัน ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 โดยใช้เวลาดทดลอง จำนวน 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 ชั่วโมง รวมใช้เวลาทดลอง 20 ชั่วโมง

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสร้างหนังสือภาพ ตลอดจนเอกสารที่เกี่ยวข้องกับ การสอนภาษาแบบธรรมชาติ การอ่านคำพื้นฐานภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ใช้ภาษามลายูถิ่นเป็นภาษาแม่ ทำให้ได้กรอบแนวคิดในการวิจัย ดังต่อไปนี้

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย เพื่อให้เกิดความเข้าใจชัดเจนในการศึกษาไว้ดังต่อไปนี้

1. **หนังสือภาพ** หมายถึง หนังสือที่มีคำบรรยายภาพประกอบภายในเล่มเป็นภาพการ์ตูน โดยให้ความสำคัญกับเนื้อเรื่อง คำที่นำมาใช้ เป็นคำที่มาจากบัญชีคำที่สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดไว้ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 600 คำ โดยเลือกคำ จำนวน 210 คำ ที่สอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ของจริงที่มีอยู่ในสภาพแวดล้อม สิ่งแวดล้อมรอบตัว และการสื่อสารในชีวิตจริง คำเกี่ยวกับธรรมชาติ คำเกี่ยวกับส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย คำเกี่ยวกับเครือญาติคำเกี่ยวกับดอกไม้ และผลไม้ เป็นต้น ผู้วิจัยได้นำคำพื้นฐานภาษาไทยดังกล่าวมาแต่งเป็นบทร้อยกรอง วิชชুমมาลาฉันท์ โดยนำมาแต่งเป็นเรื่องต่าง ๆ ในลักษณะเดียวกับหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐานภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต วรรณคดีลำนานา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จำนวน 4 เรื่อง ได้แก่ ร่างกายของฉัน, ครอบครัวแสนสุข, ผลไม้เมืองไทยและชื่นชมดอกไม้

2. **การสอนภาษาแบบธรรมชาติ** (Whole Language Approach) หมายถึง เป็นการสอนให้นักเรียนอ่านเป็นคำ ซึ่งคำที่นำมาใช้เป็นคำใกล้ตัวเด็กที่มีอยู่ในสภาพแวดล้อม และเป็นคำที่ใช้ในชีวิตประจำวัน เน้นการให้ปัจจัยป้อนที่มีความหมายเป็นที่เข้าใจแก่นักเรียนเพื่อให้เกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับความหมายของสิ่งนั้น ๆ ได้อย่างรวดเร็ว โดยใช้กระบวนการสอนที่เหมาะสม และถูกต้อง

ตามลำดับของหลักการรับรู้ทางภาษาจึงจะทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และเข้าใจความหมายของคำหรือประโยคและเรื่องราวที่อ่านได้ดี

3. การใช้หนังสือภาพร่วมกับการสอนภาษาแบบธรรมชาติ หมายถึง วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการสอนให้สอดคล้องกับของจริงที่มีอยู่ในสภาพสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ และการสื่อสารในชีวิตจริง ในการอ่านออกเสียงได้ตรงกับคำที่อ่าน และเข้าใจความหมายของคำโดยใช้สื่อหนังสือภาพ โดยมีขั้นตอน 4 ขั้นตอนดังนี้

3.1 ขั้นก่อนนำเสนอเข้าสู่บทเรียน (ทักษะฟัง-พูด) ครูนำหนังสือภาพมาอ่านให้นักเรียนฟังด้วยระดับการอ่านธรรมชาติ ให้นักเรียนดูภาพในการสื่อสารเพื่อให้นักเรียนเข้าใจโดยองค์รวม

3.2 ขั้นนำเสนอบทเรียน (ทักษะฟัง-พูด-อ่าน) ครูนำเสนอบทเรียนที่เตรียมไว้ มาจัดกิจกรรมการเรียนรู้เนื่องจากความรู้พื้นฐานจากการฟังเรื่องและประสบการณ์เดิมของนักเรียน

3.3 ขั้นฝึก จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ใช้ภาษาที่ครูนำเสนอ (ทักษะฟัง-พูด-อ่าน) การฝึกกลุ่มใหญ่ทั้งชั้นก่อน เพื่อช่วยให้นักเรียนมั่นใจในการใช้ภาษา แล้วแยกกลุ่มเล็ก ฝึกเป็นคู่และรายบุคคล แล้วแต่สถานการณ์และครูคอยดูแลชี้แนะ

3.4 ขั้นแสดงภาษาที่ฝึกเป็นผลงาน (ทักษะฟัง-พูด-อ่าน-เขียน) หลังจากที่นักเรียนได้ฝึกฝนการสื่อสารจากบทเรียนหรือเนื้อหาที่ครูนำเสนอในขั้นที่ 2 และ 3 แล้วกิจกรรมที่มีความหมายและหลากหลายเพื่อให้นักเรียนนำไปใช้ได้จริงทั้งในการฟัง พูด อ่านและเขียน ทำให้นักเรียนเรียนรู้อย่างสนุกสนานและเกิดการเรียนรู้โดยการทำ แบบฝึก ใบงาน เพื่อให้เกิดชิ้นงานและนำผลงานที่ได้ไปจัดแสดง

4. ประสิทธิภาพของหนังสือภาพร่วมกับการสอนภาษาแบบธรรมชาติ หมายถึง การตรวจสอบหาคุณภาพของหนังสือภาพร่วมกับการสอนภาษาแบบธรรมชาติ โดยนำไปทดลองกับกลุ่มทดลองใช้สูตร E_1/E_2 โดยตั้งเกณฑ์การหาประสิทธิภาพ 80/80

4.1 เกณฑ์ 80 ตัวแรก หมายถึง ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนเมื่อเรียนจากหนังสือภาพร่วมกับการสอนภาษาแบบธรรมชาติ และทำแบบทดสอบย่อยได้คะแนนเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

4.2 เกณฑ์ 80 ตัวหลัง หมายถึง ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนเมื่อเรียนจบจากหนังสือภาพร่วมกับการสอนภาษาแบบธรรมชาติ แล้วทำแบบทดสอบหลังเรียนได้คะแนนเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

5. ความสามารถในการอ่านคำพื้นฐานภาษาไทย หมายถึง ผลการเรียนรู้ของนักเรียนในการอ่าน ที่วัดได้จากคะแนนความสามารถในการอ่านและเข้าใจความหมายของคำพื้นฐานของนักเรียนที่ได้จากการทดสอบการอ่านออก และเข้าใจความหมายได้ตรงกับคำที่อ่าน ลักษณะการประเมินผลมีดังนี้

5.1 การอ่านออก หมายถึง ผู้เรียนสามารถอ่านออกเสียงคำพื้นฐานที่กำหนด อ่านถูกต้องได้คำละ 1 คะแนน อ่านผิด 0 คะแนน

5.2 การเข้าใจความหมาย หมายถึง ผู้เรียนสามารถเข้าใจความหมายของคำพื้นฐานที่กำหนด ตอบถูกต้อง ได้ 1 คะแนน ตอบผิด 0 คะแนน

6. ความพึงพอใจ หมายถึง การแสดงออกเกี่ยวกับความชื่นชอบของนักเรียนที่มีต่อหนังสือภาพร่วมกับการสอนภาษาแบบธรรมชาติ ในการอ่านและเข้าใจความหมายคำพื้นฐานภาษาไทยซึ่งความรู้สึกส่งผลต่อการเรียนและเอาใจใส่ในการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยความตั้งใจและ

กระตือรือร้น หลังจากการศึกษาหนังสือภาพพร้อมกับการสอนภาษาแบบธรรมชาติ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง คำพื้นฐานภาษาไทยที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

7. **นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ใช้ภาษามลายูถิ่นเป็นภาษาแม่** หมายถึง นักเรียนที่ใช้ภาษามลายูท้องถิ่น ซึ่งเป็นภาษาที่พูดได้แต่กำเนิด มาเป็นภาษาหลักในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน ในจังหวัดปัตตานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ในการวิจัย หนังสือภาพพร้อมกับการสอนภาษาแบบธรรมชาติ ที่มีต่อความสามารถในการอ่านคำพื้นฐานภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ใช้ภาษามลายูถิ่นเป็นภาษาแม่มีประโยชน์และความสำคัญดังต่อไปนี้

1. ได้หนังสือภาพซึ่งมีประสิทธิภาพสามารถนำไปใช้ประกอบการสอนในการอ่านคำพื้นฐานภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ใช้ภาษามลายูถิ่นเป็นภาษาแม่
2. เป็นแนวทางในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย การอ่านคำพื้นฐานภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ใช้ภาษามลายูถิ่นเป็นภาษาแม่
3. เป็นแนวทางในการพัฒนาหนังสือภาพ และการสอนภาษาแบบธรรมชาติ สำหรับครู และบุคคลที่สนใจในการสร้างหนังสือภาพ และการสอนภาษาแบบธรรมชาติ ในเนื้อหาอื่น ๆ ต่อไป